

Otázky a odpovede k smernici (EÚ) 2024/825 (smernica ECGT)

Európska komisia – Generálne riaditeľstvo pre spravodlivosť a spotrebiteľov – Brusel, september 2026 (Ref. Ares(2026)8917120 – 21/09/2026)

Neoficiálny pracovný preklad do slovenčiny. Citácie z právnych predpisov sú preložené prekladateľom; pre záväzné znenie pozri slovenskú verziu predpisov na EUR-Lex.

Európska komisia

Otázky a odpovede

Brusel, september 2026

Vyhlasenie o odmietnutí zodpovednosti

Tento dokument poskytuje odpovede na často kladené otázky zainteresovaných strán v súvislosti so smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/825 z 28. februára 2024, ktorou sa menia smernice 2005/29/ES a 2011/83/EÚ, pokiaľ ide o posilnenie postavenia spotrebiteľov v rámci zelenej transformácie prostredníctvom lepšej ochrany pred nekalými praktikami a lepšieho informovania. Akékoľvek názory vyjadrené v tomto dokumente sú predbežnými názormi útvarov Európskej komisie (EK) a za žiadnych okolností ich nemožno považovať za oficiálne stanovisko EK. Na autoritatívny výklad práva EÚ je príslušný výlučne Súdny dvor Európskej únie.

Všeobecná poznámka

Nová smernica o posilnení postavenia spotrebiteľov v rámci zelenej transformácie (smernica (EÚ) 2024/825, ďalej len „smernica ECGT“) mení dve existujúce spotrebiteľské smernice: smernicu o nekalých obchodných praktikách (smernica 2005/29/ES, ďalej len „UCPD“) a smernicu o právach spotrebiteľov (smernica 2011/83/EÚ, ďalej len „CRD“).

Zmeny nemenia rozsah pôsobnosti a logiku zásahu týchto dvoch existujúcich smerníc, ale zavádzajú cielené zmeny s cieľom upraviť nejasné a zavádzajúce environmentálne tvrdenia a značky udržateľnosti podľa UCPD a v rámci CRD nariadiť lepšie a harmonizovanejšie informovanie v mieste predaja o právach spotrebiteľov zo zákonnej záruky, ako aj o opraviteľnosti a životnosti tovaru. Tým sa zabezpečí posilnená horizontálna „záchranná sieť ochrany spotrebiteľa“ (*lex generalis*), ktorá zlepší ochranu a informovanosť spotrebiteľov vo všetkých odvetviach patriacich do pôsobnosti UCPD a CRD a ktorá dopĺňa a vyplňa medzery v odvetvovom práve Únie upravujúcom konkrétne aspekty nekalých obchodných praktík (*lex specialis*), pričom však nemá pred ním prednosť.

Tieto odpovede na často kladené otázky nepredstavujú formálne stanovisko Komisie ani právne záväzný výklad smernice ECGT. Výlučná právomoc poskytovať autoritatívny výklad patrí Súdnemu dvoru Európskej únie. Za presadzovanie ustanovení smernice zodpovedajú príslušné vnútroštátne orgány vrátane súdov.

Ďalšie informácie o smernici ECGT, UCPD a CRD nájdete aj na:

- https://commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/sustainable-consumption_en
- <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/825/oj>
- https://commission.europa.eu/law/law-topic/consumer-protection-law/consumer-contract-law/consumer-rights-directive_en
- https://commission.europa.eu/law/law-topic/consumer-protection-law/unfair-commercial-practices-and-price-indication/unfair-commercial-practices-directive_en

Usmernenia¹ k UCPD a CRD Komisia aktualizovala a vydala v roku 2021. Oddiel 4.1.1 usmernenia k UCPD sa venuje uplatňovaniu UCPD na environmentálne tvrdenia, t. j. pred prijatím smernice 2024/825.

Prečo tento dokument Otázky a odpovede?

V odôvodnení 42 smernice ECGT sa uvádza:

„S cieľom uľahčiť riadne uplatňovanie tejto smernice je dôležité, aby Komisia udržiavala usmerňujúce dokumenty k smerniciam 2005/29/ES a 2011/83/EÚ aktualizované tak, aby zohľadňovali obsah tejto smernice.“

Odôvodnenie 42 smernice ECGT nestanovilo konkrétny časový rámec na aktualizáciu usmerňujúcich dokumentov Komisie k UCPD a CRD.

V rámci všeobecnej praxe Komisia tieto usmerňujúce dokumenty aktualizuje po uplynutí určitého obdobia uplatňovania, ktoré umožní nahromadiť relevantnú judikatúru, rozhodnutia o presadzovaní a praktické skúsenosti. Keďže transpozícia smernice ECGT ešte prebieha a dátumom začatia uplatňovania bude 27. september 2026, Komisia pristúpi k aktualizácii súčasných usmernení z roku 2021 neskôr. Komisia vydáva tento dokument Otázky a odpovede s cieľom medzičasom uľahčiť jednotné uplatňovanie smernice ECGT.

Obsah

Otázky týkajúce sa UCPD v znení smernice ECGT

¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC1229\(05\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC1229(05)&from=EN); [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC1229\(04\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC1229(04)&from=EN)

1. Mohli by ste objasniť vecnú pôsobnosť smernice ECGT? Patrí napríklad do pôsobnosti smernice firemná komunikácia, udržateľnosť a podávanie správ o udržateľnosti podnikov?
2. Definícia „environmentálneho tvrdenia“ zahŕňa tvrdenia, ktoré „naznačujú“ pozitívny alebo nulový vplyv na životné prostredie. Ako treba v tejto súvislosti vykladať pojem „naznačovať“?
3. Ako nové pravidlá o environmentálnych tvrdeniach podľa smernice ECGT ovplyvňujú existujúce názvy značiek alebo výrobkov chránené právami duševného vlastníctva?
4. Mohli by ste bližšie objasniť, kedy sa environmentálne tvrdenie podľa smernice ECGT považuje za všeobecné a kedy nie?
5. Mali by si byť spoločnosti pri navrhovaní grafiky obalov vedomé prvkov (napr. grafiky so zelenými listami alebo kvapkami vody), pri ktorých hrozí, že budú považované za všeobecné environmentálne tvrdenie alebo značku udržateľnosti?
6. Ako sú podľa smernice ECGT upravené všeobecné tvrdenia o uhlíkovej neutralite?
7. Ako môže obchodník preukázať „uznané vynikajúce environmentálne správanie“, aby mohol podľa smernice ECGT zákonne používať všeobecné environmentálne tvrdenie?
8. Čo sa rozumie „certifikačnou schémou“ podľa smernice ECGT?
9. Na aké druhy sociálnych charakteristík odkazuje smernica ECGT?
10. Mohli by ste objasniť rozsah zákazu zavedeného bodom 4c prílohy I k UCPD, ktorý zakazuje tvrdenia, že výrobok má neutrálny, znížený alebo pozitívny vplyv na životné prostredie z hľadiska emisií skleníkových plynov, ak sú tieto tvrdenia založené na kompenzácii emisií skleníkových plynov?
11. Mohli by ste objasniť rozsah zákazu propagovať výhody pre spotrebiteľov, ktoré sú irelevantné a nevyplývajú zo žiadnej vlastnosti výrobku alebo podniku?
12. Mohli by ste objasniť zákaz tvrdení týkajúcich sa budúceho environmentálneho správania, najmä pokiaľ ide o overovanie nezávislým odborníkom (tretou stranou)?
13. Do akej miery musí byť vysvetlená metóda porovnávania uvedená v článku 7 ods. 7 UCPD? Malo by byť vysvetlenie zrozumiteľné pre priemerného spotrebiteľa?
14. Môžete vysvetliť, či sa pojem „ekologický/biologický“ (organic) môže naďalej používať ako všeobecné tvrdenie?
15. Odkazujú označenia „vegánsky“/„vegetariánsky“ aj na environmentálne alebo sociálne charakteristiky a kvalifikujú sa ako značka udržateľnosti podľa smernice ECGT?
16. Môžu obchodníci prezentovať požiadavky uložené zákonom ako charakteristický znak, ak sa nevzťahujú na všetky výrobky alebo ak ide o právo tretej krajiny?
17. Vystavovanie značiek udržateľnosti nie je zakázané, ak ich zaviedli orgány verejnej moci. Môže ísť aj o orgány verejnej moci tretích krajín?
18. Ako sa nové pravidlá o environmentálnych tvrdeniach a značkách udržateľnosti vzťahujú na existujúce výrobky?

Otázky týkajúce sa CRD v znení smernice ECGT

19. Aké sú súčasné pravidlá EÚ o skóre opraviteľnosti spotrebného tovaru?
20. Aké sú požiadavky na to, aby sa informácie o životnosti a opraviteľnosti výrobkov považovali za dostupné obchodníkom a spotrebiteľom podľa CRD v znení smernice ECGT?
21. Aký je vzťah medzi harmonizovaným oznámením o zákonnej záruke súladu a harmonizovaným označením obchodnej záruky trvanlivosti?

Otázky týkajúce sa UCPD v znení smernice ECGT

1. Mohli by ste objasniť vecnú pôsobnosť smernice ECGT? Patrí napríklad do pôsobnosti smernice firemná komunikácia, udržateľnosť a podávanie správ o udržateľnosti podnikov?

UCPD vytvára harmonizovaný právny rámec na riešenie nekalých obchodných praktík podnikov voči spotrebiteľom (B2C) v celej Európskej únii. Článok 3 ods. 1 vymedzuje jej vecnú pôsobnosť tak, že smernica sa vzťahuje na „nekalé obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom, ako sú stanovené v článku 5, pred obchodnou transakciou týkajúcou sa produktu, počas nej a po nej“. UCPD sa teda zameriava na obchodné praktiky, ktoré ovplyvňujú ekonomické záujmy spotrebiteľov v ktorejkoľvek fáze obchodnej transakcie. Článok 2 písm. d) ďalej spresňuje, že „obchodné praktiky“ zahŕňajú akékoľvek konanie, opomenutie alebo komunikáciu **priamo súvisiacu** s propagáciou, predajom alebo dodaním produktu spotrebiteľom.

Smernica je prísne obmedzená na praktiky B2C. Obchodné praktiky medzi podnikmi (B2B) nepatria do jej pôsobnosti. Niektoré aspekty praktík B2B upravujú iné nástroje EÚ, najmä smernica o klamlivej a porovnávacej reklame (2006/114/ES), nariadenie EÚ o vzťahoch platforiem a podnikov (2019/1150) a v prípade poľnohospodárskeho a potravinového dodávateľského reťazca smernica (EÚ) 2019/633 o nekalých obchodných praktikách. UCPD nebráni členským štátom, aby na vnútroštátnej úrovni rozšírili jej ochranu aj na podniky vo vzťahoch B2B; takéto opatrenia však nie sú súčasťou harmonizovaného rámca EÚ.

UCPD je prierezový a v zásade – s určitými výnimkami – aj plne harmonizovaný právny nástroj, ktorý chráni ekonomické záujmy spotrebiteľov v celej EÚ. Vzťahuje sa na všetky odvetvia a prostredníctvom svojich pravidiel založených na zásadách a čiernej listiny zakázaných praktík v prílohe I rieši široké spektrum nekalých praktík B2C. Tým, že vytvára jednotný zastrešujúci rámec, upravuje UCPD nekalé obchodné praktiky pred transakciou B2C, počas nej a po nej. Jej pravidlá založené na zásadách možno už dnes, pred začatím uplatňovania zmien zavedených smernicou ECGT, uplatniť na praktiky, ako je greenwashing a plánované zastarávanie.

Všeobecná pôsobnosť UCPD sa smernicou ECGT nezmenila. Nadalej sa vzťahuje na „...nekalé obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom, ako sú stanovené v článku 5, pred obchodnou transakciou týkajúcou sa produktu, počas nej a po nej“ (článok 3 ods. 1 UCPD).

Zmeny zavedené smernicou ECGT sa týkajú horizontálnych ustanovení aj prílohy I:

- osobitné zákazy v súvislosti s greenwashingom a predčasným zastarávaním prostredníctvom cielených zmien v článku 6 (o klamlivom konaní) a článku 7 (o klamlivom opomenutí), ktoré si vyžadujú **posúdenie od prípadu k prípadu**, t. j. „test rozhodnutia o obchodnej transakcii“ by mal potvrdiť, že dotknuté praktiky spôsobujú alebo pravdepodobne spôsobia, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil;
- ďalšie zákazy v súvislosti s greenwashingom a predčasným zastarávaním v prílohe I, tzv. **„čiernej listine“ obchodných praktík, ktoré sú zakázané za každých okolností**, pri ktorých nie je potrebné preukazovať negatívny vplyv praktiky na rozhodnutie priemerného spotrebiteľa o obchodnej transakcii.

Je dôležité zdôrazniť, že UCPD neupravuje vnútorné vlastnosti ani zloženie tovarov, služieb alebo spoločností, ale zameriava sa výlučne na to, ako sú prezentované spotrebiteľom, napríklad prostredníctvom marketingu a obchodnej komunikácie.

Podávanie správ o udržateľnosti podnikov, napríklad výročné správy o udržateľnosti alebo zverejňovanie informácií požadované podľa smernice o podávaní správ o udržateľnosti podnikov (CSRD), zvyčajne nepatrí do pôsobnosti UCPD/smernice ECGT, pretože tieto správy sú často povinné a určené investorom, a nie sú súčasťou obchodných praktík B2C. Ak však spoločnosť použije informácie zo svojej správy o udržateľnosti v dobrovoľnej reklame alebo marketingu zameranom na spotrebiteľov, takáto komunikácia patrí do pôsobnosti UCPD/smernice ECGT, napríklad ak predstavuje environmentálne tvrdenie týkajúce sa výrobku alebo spoločnosti ako celku.

2. Definícia „environmentálneho tvrdenia“ zahŕňa tvrdenia, ktoré „naznačujú“ pozitívny alebo nulový vplyv na životné prostredie. Ako treba v tejto súvislosti vykladať pojem „naznačovať“?

Definícia „environmentálneho tvrdenia“ v smernici ECGT má široký rozsah. Tento široký výklad je v súlade s prístupom, ktorý sa už uplatňuje podľa existujúcej UCPD v súvislosti s environmentálnymi tvrdeniami.

Podľa článku 2 písm. o) UCPD v znení článku 1 bodu 1 písm. b) smernice ECGT sa „environmentálnym tvrdením“ rozumie akékoľvek posolstvo alebo vyjadrenie, ktoré nie je povinné podľa práva Únie alebo vnútroštátneho práva, v akejkoľvek forme vrátane textového, obrazového, grafického alebo symbolického vyjadrenia, ako sú značky, názvy značiek, názvy spoločností alebo názvy výrobkov, v kontexte obchodnej komunikácie, ktoré uvádza alebo naznačuje, že produkt, kategória produktov, značka alebo obchodník má pozitívny alebo nulový vplyv na životné prostredie alebo je menej škodlivý pre životné prostredie než iné produkty, kategórie produktov, značky alebo obchodníci, alebo že svoj vplyv v priebehu času zlepšil.

Citované ustanovenie zahŕňa implicitné aj explicitné posolstvá alebo vyjadrenia a keďže sú zavedené rovnakým spôsobom, vyžadujú rovnaké posúdenie, či sú klamlivé. Takéto posolstvo alebo vyjadrenie by mohlo predstavovať klamlivé „environmentálne tvrdenie“,

ak obsahuje nepravdivé informácie, a je teda nepravdivé, alebo akýmkoľvek spôsobom vrátane celkovej prezentácie klame alebo pravdepodobne oklame priemerného spotrebiteľa, aj keď sú informácie vecne správne, a v oboch prípadoch spôsobí alebo pravdepodobne spôsobí, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil. Platí to najmä vtedy, ak sa tvrdenie týka jedného alebo viacerých prvkov uvedených v článku 6 ods. 1 UCPD vrátane hlavných charakteristík produktu.

Tvrdenie, ktoré naznačuje, že produkt „[...]“ má pozitívny alebo nulový vplyv na životné prostredie, by sa preto malo podľa UCPD posudzovať od prípadu k prípadu s ohľadom na celkový obchodný kontext vrátane použitia vizuálnych prvkov, formulácie a prezentácie a pravdepodobného vplyvu na priemerného spotrebiteľa.

Ako sa uvádza v usmernení k UCPD, „v súlade s tým by aj obrazový materiál a celková prezentácia produktu (t. j. rozloženie, voľba farieb, obrázky, fotografie, zvuky, symboly alebo značky) mali pravdivo a presne vyjadrovať rozsah environmentálneho prínosu a nemali by dosiahnutý prínos zveličovať. Implicitné tvrdenia môžu v závislosti od okolností prípadu zahŕňať použitie obrázkov (napr. stromov, dažďových pralesov, vody, zvierat) a farieb (napr. modrého alebo zeleného pozadia alebo textu), ktoré sa spájajú s environmentálnou udržateľnosťou.“ (usmernenie k UCPD, bod 4.1.1.3, s. 76).

Podľa UCPD v znení smernice ECGT environmentálne tvrdenie, pri ktorom „nie je spresnenie tvrdenia uvedené jasne a zreteľne na tom istom médiu“, predstavuje „všeobecné environmentálne tvrdenie“, ktoré je v dôsledku jeho zaradenia do bodu 4a prílohy I k UCPD („čierna listina“) v znení článku 1 bodu 4 smernice ECGT úplne zakázané. Všeobecné environmentálne tvrdenia sa podľa definície uvádzajú „v písomnej alebo ústnej forme“. Implicitné tvrdenia (farby alebo obrázky) samy osebe, bez písaného alebo hovoreného textu, preto nemožno považovať za všeobecné environmentálne tvrdenia. Tvrdenia v písomnej alebo ústnej forme v kombinácii s implicitnými tvrdeniami by však všeobecné environmentálne tvrdenie predstavovať mohli.

Okrem definícií týkajúcich sa environmentálnych tvrdení v článku 2 písm. o) a p) UCPD v znení článku 1 bodu 1 písm. b) smernice ECGT možno príklady nájsť v odôvodneniach 4, 8, 9, 11 a 13 smernice ECGT. Ďalší výklad a praktické príklady poskytuje súčasné usmernenie k UCPD, najmä v oddiele 4.1.

3. Ako nové pravidlá o environmentálnych tvrdeniach podľa smernice ECGT ovplyvňujú existujúce názvy značiek alebo výrobkov chránené právami duševného vlastníctva?

Obchodné praktiky voči spotrebiteľom realizované prostredníctvom názvov značiek a názvov výrobkov nie sú vylúčené z pôsobnosti UCPD/smernice ECGT bez ohľadu na ich ochranu podľa práva duševného vlastníctva.

Článok 2 písm. o) UCPD v znení článku 1 bodu 1 písm. b) smernice ECGT stanovuje:

„environmentálne tvrdenie“ je akékoľvek posolstvo alebo vyjadrenie, ktoré nie je povinné podľa práva Únie alebo vnútroštátneho práva, v akejkoľvek forme vrátane textového,

obrazového, grafického alebo symbolického vyjadrenia, ako sú **značky, názvy značiek, názvy spoločností alebo názvy výrobkov**, v kontexte obchodnej komunikácie, ktoré uvádza alebo naznačuje, že produkt, kategória produktov, **značka** alebo obchodník má pozitívny alebo nulový vplyv na životné prostredie alebo je menej škodlivý pre životné prostredie než iné produkty, kategórie produktov, **značky** alebo obchodníci, alebo že svoj vplyv v priebehu času zlepšil.

V tom istom článku 2 UCPD písm. p) v znení článku 1 bodu 1 písm. b) smernice ECGT sa „všeobecné environmentálne tvrdenie“ vymedzuje ako „akékoľvek environmentálne tvrdenie v písomnej alebo ústnej forme, a to aj prostredníctvom audiovizuálnych médií, ktoré nie je uvedené na značke udržateľnosti alebo pri ktorom nie je spresnenie tvrdenia uvedené jasne a zreteľne na tom istom médiu.“

Článok 1 bod 4 smernice ECGT vložil do prílohy I k UCPD, ktorá obsahuje zoznam nekalých obchodných praktík zakázaných za každých okolností, nový bod 4a:

„4a. Uvádzanie všeobecného environmentálneho tvrdenia, pri ktorom obchodník nie je schopný preukázať uznané vynikajúce environmentálne správanie relevantné pre dané tvrdenie.“

Článok 2 písm. s) UCPD v znení článku 1 bodu 1 písm. b) smernice ECGT stanovuje, že

„uznaným vynikajúcim environmentálnym správaním“ sa rozumie environmentálne správanie v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 alebo s vnútroštátnymi či regionálnymi systémami environmentálneho označovania typu I podľa normy EN ISO 14024, ktoré sú oficiálne uznané v členských štátoch, alebo najlepšie environmentálne správanie v súlade s iným uplatniteľným právom Únie.

Názvy značiek a názvy výrobkov sa teda bez ohľadu na ich ochranu podľa práva duševného vlastníctva môžu posudzovať ako environmentálne tvrdenia podľa smernice ECGT, ak explicitne alebo implicitne vyjadrujú environmentálne posolstvo. Toto posúdenie sa musí vykonať **od prípadu k prípadu** s ohľadom na celkový obchodný kontext vrátane vizuálnych prvkov, obalu výrobku, marketingu a toho, či prezentácia pravdepodobne vedie priemerného spotrebiteľa k presvedčeniu, že výrobok alebo značka má pozitívny alebo nulový vplyv na životné prostredie alebo je menej škodlivá pre životné prostredie než iné produkty, kategórie produktov, značky alebo obchodníci, alebo že svoj vplyv v priebehu času zlepšila. To zároveň znamená, že použitie výrazov ako „zelený“ alebo „modrý“ v názve značky, spoločnosti alebo výrobku, prípadne použitie takýchto farieb, **automaticky nepredstavuje environmentálne tvrdenie** podľa smernice ECGT, ak v príslušnom obchodnom kontexte tieto výrazy alebo farby **pravdepodobne nevyvolajú u priemerného spotrebiteľa očakávanie**, že značka, výrobok alebo spoločnosť ponúka environmentálny prínos.

Ak sa však výrazy ako „zelený“, „modrý“, „eko“, „prírodný“ alebo „klimaticky neutrálny“ používajú v názve značky alebo výrobku **spôsobom, ktorý pravdepodobne u priemerného spotrebiteľa vyvolá environmentálnu asociáciu**, a to aj bez akejkoľvek inej výslovnej propagácie environmentálnych prínosov značky alebo výrobku, takéto použitie môže predstavovať environmentálne tvrdenie podľa smernice ECGT. V takom

prípade by obchodník musel environmentálne tvrdenie jasne a zreteľne spresniť na tom istom médiu. Ak takéto spresnenie nie je uvedené, tvrdenie sa považuje za všeobecné environmentálne tvrdenie a musí spĺňať príslušné požiadavky, pričom obchodník musí preukázať uznané vynikajúce environmentálne správanie relevantné pre uvedené tvrdenie. Podľa článku 4 ods. 3 písm. a) a odôvodnenia 40 smernice (EÚ) 2015/2436, *ktorou sa aproximujú právne predpisy členských štátov v oblasti ochranných známk* (prepracované znenie), sa na ochranné známky vzťahujú ustanovenia o nekalej súťaži alebo ochrane spotrebiteľa:

„Každý členský štát môže stanoviť, že ochranná známka sa nezapíše alebo, ak bola zapísaná, môže byť vyhlásená za neplatnú, ak a v rozsahu, v akom môže byť používanie ochrannej známky zakázané podľa iných ustanovení práva, než je právo ochranných známk dotknutého členského štátu alebo Únie.“

To znamená, že názvy značiek a výrobkov, ktoré sú klamlivé alebo predstavujú (všeobecné) environmentálne tvrdenia, a teda porušujú hmotné právo, ako je UCPD, môžu byť podľa práva ochranných známk zamietnuté na zápis alebo vyhlásené za neplatné. Rozhodnutie o tom, či takéto názvy možno platne zapísať a chrániť právami duševného vlastníctva, je ponechané na uváženie členských štátov, a to aj pokiaľ ide o nakladanie s už existujúcimi názvami chránenými právami duševného vlastníctva. V zásade by členské štáty mali zabezpečiť, aby vnútroštátne orgány mohli prijať opatrenia proti obchodníkom, ktorí používajú názvy značiek a výrobkov predstavujúce klamlivé tvrdenia podľa UCPD, bez toho, aby im v tom bránili existujúce práva duševného vlastníctva.

Vo všeobecnosti je nepravdepodobné, že by sa individuálne ochranné známky považovali za „značky udržateľnosti“ (ktoré sú „značkou dôveryhodnosti, značkou kvality alebo ekvivalentom“), keďže ochranné známky musia byť obchodne rozlišovacie voči známkam iných obchodníkov alebo výrobkov. Ako sa však objasňuje v odôvodneniach smernice ECGT, ochranné známky, ktoré sú „certifikačnými značkami“ (ako sú vymedzené v článku 27 smernice o ochranných značkách (EÚ) 2015/2436), môžu fungovať ako značky udržateľnosti, ak propagujú výrobok, proces alebo podnik s odkazom na jeho environmentálne alebo sociálne charakteristiky, prípadne oboje. V takýchto prípadoch môžu obchodníci tieto certifikačné známky vystavovať len vtedy, ak ich zaviedli orgány verejnej moci alebo ak sú založené na certifikačnej schéme.

4. Mohli by ste bližšie objasniť, kedy sa environmentálne tvrdenie podľa smernice ECGT považuje za všeobecné a kedy nie?

Všeobecné environmentálne tvrdenie je vymedzené v článku 2 písm. p) UCPD v znení článku 1 bodu 1 písm. b) smernice ECGT takto: *„akékoľvek environmentálne tvrdenie v písomnej alebo ústnej forme, a to aj prostredníctvom audiovizuálnych médií, ktoré nie je uvedené na značke udržateľnosti a pri ktorom nie je spresnenie tvrdenia uvedené jasne a zreteľne na tom istom médiu“.*

To znamená, že ak je tvrdenie ako „šetrný k životnému prostrediu“, „priateľ prírody“ alebo „zelený“ uvedené na značke udržateľnosti, nebude sa považovať za všeobecné environmentálne tvrdenie. Vystavovanie takejto značky udržateľnosti bude zakázané, ak

nie je založená na certifikačnej schéme alebo ak ju nezaviedli orgány verejnej moci. Ako sa však uvádza v odôvodnení 8 smernice ECGT, takéto značky sa stále môžu považovať za environmentálne tvrdenie v zmysle článku 2 písm. o) UCPD v znení článku 1 bodu 1 písm. b) smernice ECGT, ak sa používajú spôsobom, ktorý naznačuje alebo vytvára dojem, že výrobok má pozitívny alebo nulový vplyv na životné prostredie alebo je menej škodlivý pre životné prostredie než konkurenčné výrobky. Tvrdenia uvedené ako súčasť značky udržateľnosti teda môžu stále podliehať ďalším relevantným ustanoveniam UCPD. To by malo obchodníkom zabrániť, aby značky udržateľnosti používali ako „bezpečný prístav“ pre klamlivé alebo irelevantné tvrdenia.

Odôvodnenie 9 smernice ECGT uvádza príklady všeobecných environmentálnych tvrdení, ako sú „ekologicky šetrný“, „eko-priateľský“, „zelený“, „priateľ prírody“, „ekologický“, „environmentálne správny“, „priaznivý pre klímu“, „šetrný k životnému prostrediu“, „uhlíkovo priaznivý“, „energeticky účinný“, „biologicky rozložiteľný“, „biologického pôvodu“ alebo podobné vyhlásenia, ktoré naznačujú vynikajúce environmentálne správanie. Tieto všeobecné environmentálne tvrdenia sú zakázané, ak nemožno preukázať uznané vynikajúce environmentálne správanie (bod 4a prílohy I k UCPD v znení článku 1 bodu 4 smernice ECGT). Odôvodnenie 9 ďalej objasňuje:

„Vždy, keď je spresnenie environmentálneho tvrdenia uvedené jasne a zreteľne na tom istom médiu, napríklad v tom istom reklamnom spote, na obale výrobku alebo na online predajnom rozhraní, environmentálne tvrdenie sa nepovažuje za všeobecné environmentálne tvrdenie.“

Napríklad tvrdenie „obal priaznivý pre klímu“ (bez ďalšieho spresnenia) sa považuje za všeobecné environmentálne tvrdenie a podliehalo by zákazu takýchto tvrdení, pokiaľ nie je založené na uznanom vynikajúcom environmentálnom správaní. Naproti tomu tvrdenie ako „100 % energie použitej na výrobu tohto obalu pochádza z obnoviteľných zdrojov“ by sa považovalo za konkrétne environmentálne tvrdenie a nepatrí pod zákaz všeobecných environmentálnych tvrdení. To, či je takéto tvrdenie prípustné, však v konečnom dôsledku závisí od konkrétnych okolností prípadu vrátane spôsobu prezentácie tvrdenia a dôkazov, ktoré ho podporujú. Environmentálne tvrdenie musí byť v súlade aj s ďalšími relevantnými ustanoveniami UCPD.

V praxi by sa spresnenie tvrdenia malo uviesť vedľa tvrdenia alebo ako jeho súčasť, jasne a zreteľne na tom istom médiu (odôvodnenie 9 smernice ECGT a článok 2 písm. p) UCPD v znení článku 1 bodu 1 písm. b) smernice ECGT). V súčasnom usmernení k UCPD sa na základe článku 7 UCPD o klamlivom opomenutí už zdôrazňuje, že „ak sa environmentálne tvrdenia uvádzajú na obaloch výrobkov alebo v iných komunikačných kanáloch (napr. plagáty, billboardy, časopisy), ktoré majú obmedzený priestor na spresnenia, umiestnenie hlavného environmentálneho tvrdenia a doplňujúcich informácií o tvrdení by malo priemernému spotrebiteľovi umožniť pochopiť súvislosť medzi nimi“ a že „ak nie je priestor na spresnenie environmentálneho tvrdenia, tvrdenie by sa vo všeobecnosti nemalo uvádzať.“ (2021/C 526/01, bod 4.1.1.4, s. 80). To zostáva v platnosti a smernica ECGT to nemení.

5. Mali by si byť spoločnosti pri navrhovaní grafiky obalov vedomé prvkov (napr. grafiky so zelenými listami alebo kvapkami vody), pri ktorých hrozí, že budú považované za všeobecné environmentálne tvrdenie alebo značku udržateľnosti?

Pri navrhovaní grafiky obalov by si spoločnosti mali uvedomiť, že určité vizuálne prvky, ako sú zelené listy, kvapky vody alebo podobné ikony súvisiace s prírodou, môžu spotrebiteľia vnímať ako implicitné environmentálne tvrdenia, ktoré by v kombinácii s tvrdením v písomnej forme alebo s logom mohli – v závislosti od kontextu a prezentácie – podliehať požiadavkám smernice ECGT, napríklad požiadavkám týkajúcim sa všeobecných environmentálnych tvrdení alebo značiek udržateľnosti.

Celkovo by obchodníci mali byť opatrní pri používaní ikon, symbolov, obrázkov alebo grafiky, ktoré by mohli byť vnímané ako (implicitné) environmentálne tvrdenia alebo značky dôveryhodnosti. Napríklad zelený list alebo kvapka vody v kombinácii s logami alebo umiestnená vedľa vyhlásení o udržateľnosti alebo prírodných zložkách môže priemerný spotrebiteľ vnímať ako dobrovoľnú značku dôveryhodnosti alebo značku kvality.

Vzhľadom na širokú definíciu značiek udržateľnosti v článku 2 ods. 1 písm. q) smernice ECGT („*akákoľvek dobrovoľná značka dôveryhodnosti, značka kvality alebo ekvivalent, či už verejná alebo súkromná, ktorej cieľom je odlíšiť a propagovať produkt, proces alebo podnik s odkazom na jeho environmentálne alebo sociálne charakteristiky, alebo oboje, s výnimkou akejkoľvek povinnej značky vyžadovanej podľa práva Únie alebo vnútroštátneho práva*“) môžu prvky ako zelené listy alebo kvapky vody patriť do jej rozsahu v závislosti od zamýšľaného použitia, celkového kontextu komunikácie a predovšetkým od vnímania spotrebiteľom.

Okrem toho, ako sa už uvádza v súčasnom usmernení k UCPD, „v súlade s tým by aj obrazový materiál a celková prezentácia produktu (t. j. rozloženie, voľba farieb, obrázky, fotografie, zvuky, symboly alebo značky) mali pravdivo a presne vyjadrovať rozsah environmentálneho prínosu a nemali by dosiahnutý prínos zveličovať. Implicitné tvrdenia môžu v závislosti od okolností prípadu zahŕňať použitie obrázkov (napr. stromov, dažďových pralesov, vody, zvierat) a farieb (napr. modrého alebo zeleného pozadia alebo textu), ktoré sa spájajú s environmentálnou udržateľnosťou.“ (usmernenie k UCPD (2021/C 526/01), bod 4.1.1.3, s. 76).

Kľúčovým kritériom UCPD pri posudzovaní, či je obchodná praktika klamlivá, je vplyv na „priemerného spotrebiteľa“: „...*na určenie, či je určitý opis, ochranná známka alebo propagačný opis či vyhlásenie klamlivé, je potrebné zohľadniť predpokladané očakávania priemerného spotrebiteľa, ktorý je primerane dobre informovaný, primerane pozorný a obozretný.*“

Je dôležité zdôrazniť, že test priemerného spotrebiteľa nie je štatistickým testom. To znamená, že vnútroštátne orgány a súdy môžu toto posúdenie vykonať na základe vlastnej analýzy predpokladaných očakávaní spotrebiteľov bez toho, aby museli nevyhnutne objednávať znalecké posudky alebo spotrebiteľské prieskumy.

6. Ako sú podľa smernice ECGT upravené všeobecné tvrdenia o uhlíkovej neutralite?

Tvrdenia o uhlíkovej neutralite sú upravené týmito zmenami:

Zákazy doplnené do prílohy I k UCPD v znení článku 1 bodu 4 smernice ECGT:

- a. Všeobecné tvrdenia o uhlíkovej neutralite podliehajú pravidlám vzťahujúcim sa na všeobecné environmentálne tvrdenia. Všeobecné tvrdenia ako „uhlíkovo neutrálny“, „klimaticky neutrálny“, „uhlíkovo kompenzovaný“ alebo „uhlíkovo pozitívny“ sú preto zakázané, pokiaľ obchodník nedokáže preukázať uznané vynikajúce environmentálne správanie relevantné pre dané tvrdenie (bod 4a prílohy I k UCPD, ako sa objasňuje v odôvodnení 9 smernice ECGT).
- b. Tvrdenia o výrobkoch založené na kompenzácii emisií skleníkových plynov, napríklad tvrdenia, že tovar alebo služba je „uhlíkovo neutrálna“ alebo má „znížený, kompenzovaný alebo pozitívny vplyv na životné prostredie z hľadiska emisií skleníkových plynov“ na základe kompenzácie, sú zakázané podľa bodu 4c prílohy I k UCPD, ako sa objasňuje v odôvodnení 12 smernice ECGT. Takéto tvrdenia môžu byť povolené len vtedy, ak sú založené na skutočnom vplyve daného výrobku počas jeho životného cyklu v rámci jeho vlastného hodnotového reťazca.

Zmeny článku 6 UCPD o klamlivom konaní, ktoré podliehajú posúdeniu od prípadu k prípadu:

- c. Tvrdenia o výrobkoch alebo na úrovni spoločnosti týkajúce sa budúceho environmentálneho správania, a to aj vo forme prechodu na uhlíkovú alebo klimatickú neutralitu, sú na základe posúdenia od prípadu k prípadu zakázané, ak nie sú podložené jasnými, objektívnymi, verejne dostupnými a overiteľnými záväzkami stanovenými v podrobnom a realistickom vykonávacom pláne, ktorý obsahuje merateľné a časovo ohraničené ciele a ďalšie relevantné prvky potrebné na podporu jeho vykonávania, ako je pridelenie zdrojov, a ktorý pravidelne overuje nezávislý tretí odborník, ktorého zistenia sa sprístupňujú spotrebiteľom (článok 6 ods. 2 písm. d) UCPD v znení článku 1 bodu 2 písm. b) smernice ECGT, objasnené v odôvodnení 4 smernice ECGT).

7. Ako môže obchodník preukázať „uznané vynikajúce environmentálne správanie“, aby mohol podľa smernice ECGT zákonne používať všeobecné environmentálne tvrdenie?

Podľa článku 2 písm. p) a bodu 4a prílohy I k UCPD v znení článku 1 bodu 1 písm. b) a bodu 4 smernice ECGT sa „všeobecné environmentálne tvrdenie“ môže používať len vtedy, ak je založené na uznanom vynikajúcom environmentálnom správaní. Ak je spresnenie environmentálneho tvrdenia uvedené jasne a zreteľne na tom istom médiu, napríklad v tom istom reklamnom spote, na obale výrobku alebo na online predajnom rozhraní, nebude sa považovať za všeobecné environmentálne tvrdenie.

Podľa článku 2 písm. s) UCPD v znení článku 1 bodu 1 písm. b) smernice ECGT sa „uznaným vynikajúcim environmentálnym správaním“ rozumie „environmentálne správanie v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 66/2010 alebo s vnútroštátnymi či regionálnymi systémami environmentálneho označovania typu I podľa normy EN ISO 14024, ktoré sú oficiálne uznané v členských štátoch, alebo najlepšie environmentálne správanie v súlade s iným uplatniteľným právom Únie“.

Obchodník má tri možné spôsoby, ako preukázať „uznané vynikajúce environmentálne správanie“:

1. súladom s environmentálnou značkou EÚ (EU Ecolabel; nariadenie (ES) č. 66/2010)²;
2. súladom s vnútroštátnymi alebo regionálnymi systémami environmentálneho označovania typu I podľa normy EN ISO 14024³, ktoré sú oficiálne uznané v členských štátoch, ako napríklad Nordic Swan (Severská labuť), Blue Angel (Modrý anjel), rakúska environmentálna značka alebo holandská environmentálna značka (Milieukeur); alebo
3. súladom s najlepším environmentálnym správaním pre konkrétnu environmentálnu charakteristiku v súlade s iným uplatniteľným právom Únie, napríklad uznaným vynikajúcim environmentálnym správaním podľa nariadenia o energetickom označovaní.

Je dôležité zdôrazniť, že príslušné uznané vynikajúce environmentálne správanie by malo byť relevantné pre dané tvrdenie. Napríklad všeobecné environmentálne tvrdenie o výrobku ako „energeticky účinný“ by sa mohlo uvádzať na základe uznaného vynikajúceho environmentálneho správania napríklad podľa nariadenia o energetickom označovaní (nariadenie (EÚ) 2017/1369). Naproti tomu všeobecné environmentálne tvrdenie ako „biologicky rozložiteľný“ by sa nemohlo uvádzať na základe environmentálnej značky EÚ, ak osobitné kritériá environmentálnej značky EÚ pre daný výrobok neobsahujú požiadavky na biologickú rozložiteľnosť.

Keďže cieľom environmentálnej značky EÚ je propagovať výrobky so zníženým vplyvom na životné prostredie počas celého ich životného cyklu, tvrdenia ako „lepší pre životné prostredie“, „šetrný k životnému prostrediu“, „zelený“, „ekologický“ alebo „eko-priateľský“ sa môžu používať na výrobkoch, ktorým bola udelená environmentálna značka EÚ alebo vnútroštátna či regionálna environmentálna značka typu I podľa normy EN ISO 14024 oficiálne uznaná v členských štátoch.

² Výrobkom by preto mala byť udelená environmentálna značka EÚ.

³ Výrobkom by preto mali byť udelené tieto vnútroštátne alebo regionálne environmentálne značky.

Jedinou výnimkou sú výrobky, ktoré sú zmesami (napr. čistiace prostriedky, kozmetika, farby), ak sú označené podľa nariadenia o klasifikácii, označovaní a balení (CLP)⁴, keďže musia spĺňať článok 25 ods. 4 uvedeného nariadenia, podľa ktorého sa na etikete ani obale látky alebo zmesi nesmú uvádzať vyhlásenia ako „netoxický“, „neškodný“, „neznečisťujúci“, „ekologický“ ani žiadne iné vyhlásenia naznačujúce, že látka alebo zmes nie je nebezpečná, ani žiadne iné vyhlásenia, ktoré nie sú v súlade s klasifikáciou danej látky alebo zmesi.

Okrem tvrdení ako „šetrný k životnému prostrediu“ atď. existujú aj ďalšie všeobecné tvrdenia, ktoré by sa mohli používať pre výrobky s environmentálnou značkou EÚ a výrobky, ktorým boli udelené vnútroštátne alebo regionálne environmentálne značky typu I podľa normy EN ISO 14024 oficiálne uznané v členských štátoch.

Tieto tvrdenia sú špecifické pre skupiny výrobkov a závisia od kritérií, ktoré sú pre ne stanovené.

Niektoré (neúplné) príklady všeobecných tvrdení špecifických pre skupiny výrobkov vychádzajúce z textu rozhodnutí Komisie, ktorými sa stanovujú kritériá environmentálnej značky EÚ pre konkrétne skupiny výrobkov:

- textilné výrobky s environmentálnou značkou EÚ: „zhotovené s minimálnym použitím toxických chemikálií“;
- nábytok a posteľné matrace s environmentálnou značkou EÚ: „ľahko recyklovateľné“;
- turistické ubytovanie s environmentálnou značkou EÚ: „spotrebúva menej energie a vody a produkuje menej odpadu ako tradičné ubytovanie“;
- elektronické displeje s environmentálnou značkou EÚ: „výrobky sa ľahko opravujú a modernizujú“;
- podlahové krytiny s environmentálnou značkou EÚ: „ľahká oprava, rýchla demontáž a zaručené nízke emisie“;
- čistiace prostriedky s environmentálnou značkou EÚ: „čistiace a udržateľne získavané zložky a recyklovateľný obal“;
- záhradnícke výrobky s environmentálnou značkou EÚ: „znižujú znečistenie pôdy a vody“;
- mazivá s environmentálnou značkou EÚ: „majú obmedzený vplyv na vodné prostredie“;
- papierové výrobky s environmentálnou značkou EÚ: „vyrobené z recyklovaných alebo udržateľných zdrojov“;
- výrobky osobnej starostlivosti s environmentálnou značkou EÚ: „neobsahujú zámerne pridané mikroplasty a obmedzujú odpad z obalov“.

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 zo 16. decembra 2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 1907/2006.

Okrem toho v prípade environmentálnej značky EÚ, keďže nariadenie o environmentálnej značke EÚ stanovuje horizontálne obmedzenie nebezpečných chemikálií v tovaroch s touto značkou, by sa mohlo uvádzať, že „prítomnosť nebezpečných chemikálií v tovaroch s environmentálnou značkou EÚ je prísne obmedzená“.

8. Čo sa rozumie „certifikačnou schémou“ podľa smernice ECGT?

Vystavovanie značky udržiateľnosti, ktorá nie je založená na certifikačnej schéme alebo ktorú nezaviedli orgány verejnej moci, je zakázané podľa bodu 2a prílohy I k UCPD v znení článku 1 bodu 4 smernice ECGT. Podľa článku 2 písm. r) UCPD v znení článku 1 bodu 1 písm. b) smernice ECGT sa „certifikačná schéma“ vymedzuje ako schéma overovania treťou stranou, ktorá osvedčuje, že produkt, proces alebo podnik spĺňa stanovené požiadavky. Značky udržiateľnosti, ktoré nezaviedli orgány verejnej moci, musia byť založené na takýchto certifikačných schémach. Požiadavky schémy musia byť verejne dostupné a musia spĺňať osobitné kritériá stanovené v smernici.

Podľa článku 2 ods. 1 písm. s) smernice ECGT sú požiadavky na certifikačnú schému tieto:

- certifikácia musí byť založená na nezávislom overení treťou stranou;
- požiadavky a podmienky schémy musia byť verejne dostupné;
- dodržiavanie požiadaviek musí monitorovať kompetentná, nezávislá tretia strana v súlade s medzinárodnými normami, normami Únie alebo vnútroštátnymi normami (napr. ISO 17065 alebo mechanizmy stanovené v nariadení (ES) č. 765/2008 atď.);
- schéma musí byť transparentná, dôveryhodná a otvorená všetkým obchodníkom za spravodlivých a nediskriminačných podmienok;
- schéma musí byť otvorená všetkým obchodníkom, ktorí sú ochotní a schopní požiadavky splniť (nevýlučnosť);
- vlastník schémy stanovuje požiadavky po konzultácii s relevantnými odborníkmi a zainteresovanými stranami;
- schéma musí umožňovať používanie zodpovedajúcej značky udržiateľnosti.

Ako sa objasňuje v odôvodnení 7 smernice ECGT, obchodník musí pred vystavením značky udržiateľnosti zabezpečiť, aby bola založená na certifikačnej schéme, ktorá spĺňa minimálne podmienky transparentnosti a dôveryhodnosti vrátane existencie objektívneho monitorovania dodržiavania požiadaviek schémy. Na tento účel musí obchodník skontrolovať verejne dostupné podmienky schémy.

Nie je zakázané, aby vlastník schémy a obchodník (ktorý vystavuje značku udržiateľnosti) boli tým istým subjektom, pokiaľ certifikačná schéma spĺňa uvedené požiadavky vrátane jej otvorenosti za transparentných, spravodlivých a nediskriminačných podmienok pre všetkých obchodníkov ochotných a schopných splniť požiadavky schémy. Rovnako nie je zakázané, aby vlastník schémy a obchodník boli od seba nezávislí. Inými slovami, vzťah medzi vlastníkom schémy a obchodníkom nie je v definícii uvedenej v smernici ECGT výslovne upravený. To je v protiklade s požiadavkami na tretiu stranu zodpovednú za monitorovanie dodržiavania požiadaviek, ktorej kompetentnosť a nezávislosť od vlastníka schémy aj od obchodníka musí byť zabezpečená v súlade s medzinárodnými normami, normami Únie alebo vnútroštátnymi normami a postupmi. Aj keby niektoré medzinárodné

normy umožňovali, aby vlastník schémy a tretia strana boli totožní, súlad s ustanoveniami smernice ECGT možno dosiahnuť len vtedy, ak sú vlastník schémy a tretia strana právne oddelení, t. j. ide o dva rôzne právne subjekty.

Každá značka udržiateľnosti na trhu k 27. septembru 2026 musí spĺňať tieto ustanovenia. Existujúce schémy, ktoré nespĺňajú požiadavky článku 2 písm. r) UCPD v znení článku 1 bodu 1 písm. b) smernice ECGT, sa musia zodpovedajúcim spôsobom upraviť, inak sa súvisiace značky musia odstrániť z obchodnej komunikácie. Smernica ECGT nestanovuje žiadne prechodné obdobie po tomto dátume.

Smernica ECGT nestanovuje žiadne osobitné pravidlá týkajúce sa týchto otázok:

- každá certifikačná schéma zodpovedá za stanovenie vlastných požiadaviek, ktoré vypracúva vlastník schémy po konzultácii s relevantnými odborníkmi a zainteresovanými stranami. Tento prístup umožňuje flexibilitu a prispôsobenie sa okolnostiam špecifickým pre odvetvie alebo výrobok;
- monitorovanie dodržiavania požiadaviek schémy musí vykonávať tretia strana. Toto monitorovanie by malo byť založené na „medzinárodných normách, normách Únie alebo vnútroštátnych normách a postupoch“. Tento prístup umožňuje flexibilitu a prispôsobenie sa okolnostiam špecifickým pre odvetvie alebo výrobok.

9. Na aké druhy sociálnych charakteristík odkazuje smernica ECGT?

Článok 6 ods. 1 písm. b) UCPD sa mení článkom 1 bodom 2 písm. a) smernice ECGT tak, aby do zoznamu hlavných charakteristík produktu, v súvislosti s ktorými možno praktiky obchodníka po posúdení od prípadu k prípadu považovať za klamlivé, výslovne zahŕňal – okrem iného – tvrdenia týkajúce sa „sociálnych charakteristík“. Pojem „sociálne charakteristiky“ objasňuje odôvodnenie 3 smernice ECGT. Podľa smernice ECGT:

„Informácie poskytované obchodníkmi o sociálnych charakteristikách produktu v rámci jeho hodnotového reťazca sa môžu týkať napríklad kvality a spravodlivosti pracovných podmienok zapojenej pracovnej sily, ako sú primerané mzdy, sociálna ochrana, bezpečnosť pracovného prostredia a sociálny dialóg. Takéto informácie sa môžu týkať aj dodržiavania ľudských práv, rovnakého zaobchádzania a príležitostí pre všetkých vrátane rodovej rovnosti, inklúzie a rozmanitosti, príspevkov na sociálne iniciatívy alebo etických záväzkov, ako je dobré životné podmienky zvierat. Environmentálne a sociálne charakteristiky produktu možno chápať v širokom zmysle, ktorý zahŕňa environmentálne a sociálne aspekty, vplyv a správanie produktu.“

Zmeny zavedené smernicou ECGT – v odôvodneniach aj v normatívnej časti smernice – objasňujú a zdôrazňujú význam sociálnych charakteristík. Konkrétne články 6 ods. 1 písm. b) a 7 ods. 7 UCPD v znení smernice ECGT teraz výslovne odkazujú na sociálne charakteristiky a zaraďujú ich medzi „hlavné charakteristiky“ produktu, ktoré sa spotrebiteľom nesmú prezentovať klamlivo. Okrem toho podľa článku 2 písm. q) UCPD definícia „značiek udržiateľnosti“ výslovne odkazuje na „odlíšenie a propagáciu produktu, procesu alebo podniku s odkazom na jeho environmentálne alebo sociálne charakteristiky, alebo oboje.“ Politický význam týchto aspektov ďalej rozvádzať odôvodnenia 1, 3, 6, 7 a 10 smernice ECGT.

Obchodníci sa musia zdržať poskytovania klamlivých informácií o sociálnych charakteristikách svojich produktov a podnikov. Obchodníci by mali byť schopní predložiť dôkazy o presnosti faktických tvrdení v súvislosti s obchodnou praktikou (článok 12 písm. a) UCPD). Obchodníci sa musia zdržať aj vystavovania značky udržateľnosti, ktorá nie je založená na certifikačnej schéme alebo ktorú nezavedli orgány verejnej moci.

10. Mohli by ste objasniť rozsah zákazu zavedeného bodom 4c prílohy I k UCPD, ktorý zakazuje tvrdenia, že výrobok má neutrálny, znížený alebo pozitívny vplyv na životné prostredie z hľadiska emisií skleníkových plynov, ak sú tieto tvrdenia založené na kompenzácii emisií skleníkových plynov?

Bod 4c prílohy I k UCPD zavedený článkom 1 bodom 4 smernice ECGT zakazuje:

„Tvrdenie na základe kompenzácie emisií skleníkových plynov, že produkt má neutrálny, znížený alebo pozitívny vplyv na životné prostredie z hľadiska emisií skleníkových plynov.“

Ako sa uvádza v odôvodnení 12 smernice ECGT:

„Je obzvlášť dôležité zakázať uvádzanie tvrdení na základe kompenzácie emisií skleníkových plynov, že produkt, či už tovar alebo služba, má neutrálny, znížený alebo pozitívny vplyv na životné prostredie z hľadiska emisií skleníkových plynov.“

Cieľom zákazu je zabrániť tomu, aby boli spotrebitelia uvedení do omylu v tom, že produkt alebo jeho výroba a dodávka nemá žiadny vplyv na životné prostredie alebo že kompenzácia mimo hodnotového reťazca produktu je rovnocenná skutočnému znižovaniu emisií v rámci neho. Takéto tvrdenia môžu nepravdivo naznačovať, že spotreba samotného produktu nemá žiadny vplyv na životné prostredie, hoci v skutočnosti sa vplyv na životné prostredie len do určitej miery pokúša kompenzovať inde.

Odôvodnenie 12 uvádza aj príklady takýchto tvrdení: „klimaticky neutrálny“, „certifikovaná neutralita CO₂“, „uhlíkovo pozitívny“, „klimatická nulová bilancia“, „klimaticky kompenzovaný“, „znížený vplyv na klímu“ a „obmedzená uhlíková stopa“.

Typickým príkladom, na ktorý sa bude zákaz vzťahovať, by bolo tvrdenie, že konkrétny let je klimaticky neutrálny, pretože letecká spoločnosť investuje do projektu zalesňovania v tropickom dažďovom pralese. *Odôvodnenie 12 ďalej uvádza: „Takéto tvrdenia by mali byť povolené len vtedy, ak sú založené na skutočnom vplyve daného produktu počas jeho životného cyklu, a nie na kompenzácii emisií skleníkových plynov mimo hodnotového reťazca produktu, keďže prvé a druhé nie sú rovnocenné. Takýto zákaz by nemal brániť spoločnostiam propagovať svoje investície do environmentálnych iniciatív vrátane projektov uhlíkových kreditov, pokiaľ tieto informácie poskytujú spôsobom, ktorý nie je klamlivý a ktorý je v súlade s požiadavkami stanovenými v práve Únie.“*

Zákaz v bode 4c prílohy I k UCPD sa neuplatňuje, ak je tvrdenie o „klimaticky neutrálnom, zníženom alebo pozitívnom“ vplyve založené na skutočnej emisnej stope samotného produktu s ohľadom na jeho hodnotový reťazec a skutočný vplyv počas životného cyklu. Napríklad niektoré výrobky z biomasy môžu viesť k tomu, že sa uloží viac CO₂, než sa

vypustí v rámci ich hodnotového reťazca. Každé takéto tvrdenie by bolo potrebné podložiť riadnym posúdením životného cyklu.

Hoci sú tvrdenia založené na uhlíkovej kompenzácii mimo hodnotového reťazca produktu zakázané, spoločnosti môžu naďalej uvádzať tvrdenia o svojich produktoch súvisiace s klímou, pokiaľ sú založené na skutočnom, overiteľnom znížení emisií skleníkových plynov počas skutočného životného cyklu produktu. Napríklad je povolené uviesť, že produkt má „znížený vplyv CO₂“, ak je to jasne a zreteľne spresnené na tom istom médiu a založené na skutočných zlepšeniach výrobných procesov.

Zákaz v bode 4c prílohy I sa nevzťahuje na tvrdenia založené na kompenzácii *na úrovni spoločnosti*; takéto tvrdenia však naďalej podliehajú ďalším relevantným ustanoveniam UCPD.

Napokon, uvedený zákaz nebráni spoločnostiam informovať o svojich investíciách do environmentálnych iniciatív vrátane projektov uhlíkových kreditov za predpokladu, že tieto informácie sú prezentované transparentne, nie sú klamlivé a sú v súlade s ďalším uplatniteľným právom Únie.

Pozri aj otázku 4.

11. Mohli by ste objasniť rozsah zákazu propagovať výhody pre spotrebiteľov, ktoré sú irelevantné a nevyplývajú zo žiadnej vlastnosti výrobku alebo podniku?

Podľa článku 6 ods. 2 písm. e) UCPD v znení článku 1 bodu 2 písm. b) smernice ECGT sa „propagovanie výhod pre spotrebiteľov, ktoré sú irelevantné a nevyplývajú zo žiadnej vlastnosti produktu alebo podniku“ považuje za klamlivé na základe posúdenia od prípadu k prípadu.

Táto nová klamlivá praktika má kumulatívnu povahu. Propagované výhody pre spotrebiteľov musia byť irelevantné a zároveň nesmú vyplývať zo žiadnej vlastnosti produktu alebo podniku.

Odôvodnenie 5 smernice ECGT ďalej objasňuje:

„Ďalšou potenciálne klamlivou obchodnou praktikou, ktorá sa má doplniť ku konkrétnym praktikám uvedeným v článku 6 ods. 2 UCPD, je propagovanie výhod pre spotrebiteľov, ktoré sú irelevantné a priamo nesúvisia so žiadnou vlastnosťou daného konkrétneho produktu alebo podniku a ktoré by mohli spotrebiteľov viesť do omylu v tom, že sú pre spotrebiteľov, životné prostredie alebo spoločnosť prospešnejšie než iné produkty alebo podniky obchodníkov rovnakého druhu, napríklad tvrdenie, že určitá značka balenej vody je bezlepková, alebo tvrdenie, že papierové hárky neobsahujú plast.“

V príkladoch uvedených v odôvodnení 5 smernice ECGT propagovaná výhoda, t. j. že určitá značka balenej vody je bezlepková, nemá pre samotný produkt žiadny význam, keďže voda za normálnych okolností lepok neobsahuje. Je skutočne pravda, že voda je bezlepková zo svojej podstaty, čo znamená, že túto vlastnosť má všetka balená voda bez ohľadu na obchodníka. „Bezlepkový“ je preto irelevantnou výhodou, keďže nevyplýva zo žiadnej konkrétnej vlastnosti produktu a je spoločná pre všetku balenú vodu; nie je priamo spojená

so žiadnou konkrétnou značkou. Podobne papierové hárky bežne neobsahujú plast. Naproti tomu propagovanie výhody ako „s vyšším obsahom bielkovín“ pri určitej značke jogurtu je relevantné, keďže obsah bielkovín sa medzi jogurtmi líši a môže vyplývať z konkrétnych zložiek alebo receptúr jedinečných pre danú značku.

Propagovanie výhody, ktorú má väčšina výrobkov v danej kategórii, nie je automaticky klamlivé, ak je výhoda pre produkt skutočne relevantná. Napríklad tvrdenie „bez niklu“ pri šperkoch by mohlo byť v súlade s UCPD v znení smernice ECGT za predpokladu, že šperky skutočne neobsahujú žiadny nikel, keďže niektoré šperky nikel obsahujú, čo môže u niektorých spotrebiteľov vyvolávať alergie, a títo sa mu preto aktívne snažia vyhnúť. Podobne, ak by niektoré šampóny obsahovali pridané mikroplasty, propagovanie šampónu ako „bez mikroplastov, no rovnako účinný“ môže byť relevantnou výhodou, keďže zdôrazňuje konkrétnu vlastnosť produktu a naznačuje, že dosahuje rovnaký efekt textúry a povrchovej vrstvy ako mikroplasty, ale s použitím zložiek, ktoré ich neobsahujú.

12. Mohli by ste objasniť zákaz tvrdení týkajúcich sa budúceho environmentálneho správania, najmä pokiaľ ide o overovanie nezávislým odborníkom (tretou stranou)?

Článok 6 ods. 2 písm. d) UCPD v znení článku 1 bodu 2 písm. b) smernice ECGT na základe posúdenia od prípadu k prípadu zakazuje environmentálne tvrdenia týkajúce sa budúceho environmentálneho správania, ak nie sú podložené jasnými, objektívnymi, verejne dostupnými a overiteľnými záväzkami a cieľmi obchodníka, ktoré sú stanovené v podrobnom a realistickom vykonávacom pláne, ktorý ukazuje, ako sa tieto záväzky a ciele dosiahnu, a ktorý na tento účel prideliť zdroje. Smernica ECGT vyžaduje, aby tvrdenia týkajúce sa budúceho environmentálneho správania overoval nezávislý odborník (tretia strana). Podľa odôvodnenia 4 musí byť tento odborník nezávislý od obchodníka, bez konfliktu záujmov a musí mať skúsenosti a odbornú spôsobilosť v environmentálnych otázkach. Hoci smernica nešpecifikuje, či musí byť odborníkom orgán verejnej moci alebo súkromný subjekt, v praxi môžu túto úlohu plniť súkromní audítori alebo poradenské spoločnosti.

Proces overovania musí zabezpečiť, aby bol odborník schopný monitorovať pokrok obchodníka pri plnení environmentálnych záväzkov a cieľov. Smernica nepredpisuje konkrétnu metodiku overovania, ale odborník musí byť schopný poskytovať dôveryhodné, objektívne a pravidelné posúdenia. Za zabezpečenie toho, aby zvolený odborník spĺňal všetky požiadavky stanovené v smernici, najmä pokiaľ ide o nezávislosť a odbornú spôsobilosť, zodpovedá obchodník.

Smernica ECGT stanovuje, že monitorovanie by sa malo vykonávať „pravidelne“, ale nevymedzuje konkrétny časový interval. Určenie toho, čo predstavuje „pravidelné“ overovanie, je ponechané na posúdenie s ohľadom na povahu záväzkov a konkrétne okolnosti. Osvedčené postupy by naznačovali ročné alebo dvojročné preskúmania, prípadne dodatočné overenie v prípade významných zmien.

Smernica ECGT vyžaduje, aby sa „pravidelné zistenia“ nezávislého odborníka sprístupňovali spotrebiteľom (odôvodnenie 4). Nešpecifikuje však presný spôsob

sprístupnenia informácií. Prichádza teda do úvahy viacero možností, pokiaľ majú spotrebitelia k informáciám jednoduchý prístup, napr. prostredníctvom QR kódu na obale výrobku alebo v marketingových materiáloch, ktorý spotrebiteľov nasmeruje na zistenia na webovom sídle obchodníka.

Rovnako smernica ECGT nestanovuje žiadne osobitné požiadavky na to, aby bol vykonávací plán prezentovaný na tom istom médiu ako environmentálne tvrdenie. Postačuje, ak tvrdenie odkazuje spotrebiteľov na miesto, kde možno informácie nájsť, napr. prostredníctvom QR kódu vedúceho na vykonávací plán na webovom sídle obchodníka.

13. Do akej miery musí byť vysvetlená metóda porovnávania uvedená v článku 7 ods. 7 UCPD? Malo by byť vysvetlenie zrozumiteľné pre priemerného spotrebiteľa?

Ak obchodník poskytuje službu, ktorá porovnáva produkty na základe niektorého z faktorov uvedených v článku 7 ods. 7 UCPD v znení článku 1 bodu 3 smernice ECGT, t. j. na základe environmentálnych alebo sociálnych charakteristík alebo aspektov obehovosti vrátane životnosti, opraviteľnosti alebo recyklovateľnosti, a poskytuje spotrebiteľovi v tejto súvislosti informácie, musí na splnenie požiadaviek tohto článku poskytnúť informácie o porovnávaných produktoch a ich dodávateľoch, ako aj o metóde porovnávania a opatreniach zavedených na aktualizáciu týchto informácií.

Vynechanie takýchto informácií, ktoré sa považujú za „podstatné“, bude predstavovať klamlivú obchodnú praktiku, ak takáto praktika spôsobí alebo pravdepodobne spôsobí, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil. Podobne aj prezentovanie takýchto informácií nejasným alebo nezrozumiteľným spôsobom na základe „testu priemerného spotrebiteľa“ môže predstavovať klamlivú obchodnú praktiku. Metóda porovnávania preto musí byť vysvetlená v takom rozsahu, aby ju priemerný spotrebiteľ dokázal úplne pochopiť. Ak služba porovnáva produkty z týchto hľadísk v kombinácii s inými charakteristikami produktu mimo pôsobnosti článku 7 ods. 7, ako sú technické charakteristiky alebo funkcie produktu, smernica ECGT sa naďalej uplatňuje na charakteristiky patriace do pôsobnosti článku 7 ods. 7.

14. Môžete vysvetliť, či sa pojem „ekologický/biologický“ (organic) môže naďalej používať ako všeobecné tvrdenie?

Je dôležité objasniť, že UCPD slúži ako doplnkový rámec a primárne sa uplatňujú osobitné odvetvové pravidlá EÚ upravujúce konkrétnu otázku. V prípadoch, keď existujú odvetvové právne predpisy EÚ – ako napríklad nariadenie (EÚ) 2018/848 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe –, majú tieto odvetvové pravidlá v prípade rozporu v zmysle článku 3 ods. 4 UCPD prednosť pred UCPD. Ak takýto rozpor existuje, UCPD sa na konkrétny aspekt obchodnej praktiky, ktorý je upravený odvetvovo, neuplatňuje. Ak rozpor neexistuje, UCPD dopĺňa iné právne predpisy EÚ upravujúce konkrétne aspekty nekalých obchodných praktík. Podrobnejšie informácie o vzťahu medzi UCPD a odvetvovými právnymi predpismi EÚ možno nájsť v súčasnom usmernení k UCPD (napr. v oddiele 1.2 a oddiele 4.1.1.1).

Logo EÚ pre ekologickú poľnohospodársku výrobu nemusí byť klasifikované ako environmentálna značka typu I podľa normy EN ISO 14024; to však neovplyvňuje jeho platnosť na účely označovania ekologických potravín, keďže je upravené nariadením (EÚ) 2018/848. To znamená, že v súlade s článkom 30 nariadenia 2018/848 v spojení s článkom 3 ods. 4 UCPD sa výrazy odkazujúce na ekologickú výrobu potravín (uvedené v prílohe IV k uvedenému nariadeniu) a ich odvodeniny a zdrobneniny, ako napríklad „bio“ a „eko“, môžu v celej Európskej únii používať na preukázanie súladu s pravidlami EÚ pre ekologické poľnohospodárstvo, a to aj napriek tomu, že by sa mohli považovať za „všeobecné environmentálne tvrdenia“ podľa UCPD v znení smernice ECGT.

15. Odkazujú označenia „vegánsky“/„vegetariánsky“ aj na environmentálne alebo sociálne charakteristiky a kvalifikujú sa ako značka udržateľnosti podľa smernice ECGT?

Klasifikácia takýchto označení ako značiek udržateľnosti podľa smernice ECGT bude závisieť od konkrétneho prípadu, najmä od kontextu a spôsobu ich komunikácie a od toho, ako ich vníma priemerný spotrebiteľ.

Odôvodnenie 3 smernice ECGT v opise sociálnych charakteristík produktu odkazuje napríklad na dobré životné podmienky zvierat. Ak obchodník pri použití týchto výrazov alebo označení naznačuje environmentálne alebo sociálne prínosy (napr. „vegánsky = lepší pre planétu“), mohlo by sa to považovať za environmentálne tvrdenie alebo značku udržateľnosti v súlade s novými definíciami v UCPD.

16. Môžu obchodníci prezentovať požiadavky uložené zákonom ako charakteristický znak, ak sa nevzťahujú na všetky výrobky alebo ak ide o právo tretej krajiny?

Bod 10a prílohy I k UCPD v znení článku 1 bodu 4 smernice ECGT a zodpovedajúce odôvodnenie 15 smernice ECGT zabezpečujú ochranu spotrebiteľa a zároveň podporujú hospodársku súťaž. Prezentovanie požiadaviek uložených zákonom na všetky produkty v rámci príslušnej kategórie produktov na trhu Únie vrátane dovážaných produktov ako charakteristického znaku ponuky obchodníka je podľa bodu 10a zakázané za každých okolností.

V odôvodnení 15 sa objasňuje, že tento zákaz sa neuplatňuje, ak sa zákonné požiadavky vzťahujú len na niektoré produkty, ale nie na iné konkurenčné produkty rovnakej kategórie na trhu Únie, ako sú produkty s pôvodom mimo Únie. Tým sa zachovávajú rovnaké podmienky medzi konkurentmi. Rovnaká logika by sa uplatnila v prípade zákonných požiadaviek tretích krajín. Zákaz sa neuplatňuje, ak sa tieto zákonné požiadavky vzťahujú len na niektoré produkty, ale nie na iné konkurenčné produkty rovnakej kategórie na trhu Únie.

17. Vystavovanie značiek udržateľnosti nie je zakázané, ak ich zaviedli orgány verejnej moci. Môže ísť aj o orgány verejnej moci tretích krajín?

UCPD sa vzťahuje na všetky obchodné praktiky relevantné pre ochranu spotrebiteľov na jednotnom trhu bez ohľadu na to, či obchodníci alebo produkty pochádzajú z Únie alebo z tretích krajín. Podľa zmenenej UCPD musia byť značky udržateľnosti založené na certifikačnej schéme alebo zavedené orgánmi verejnej moci. Všetky ostatné značky udržateľnosti sú zakázané v súlade s bodom 2a prílohy I k UCPD v znení článku 1 bodu 4 smernice ECGT.

Smernica ECGT nevymedzuje pojem „orgán verejnej moci“. Odôvodnenie 7 smernice ECGT uvádza príklady značiek udržateľnosti zavedených orgánmi verejnej moci so zameraním na tie, ktoré sa udeľujú pri splnení konkrétnych požiadaviek. Príklady a jazyk použitý v smernici ECGT aj v UCPD naznačujú primárne zameranie na orgány verejnej moci členských štátov EÚ. Legislatívny kontext a skutočnosť, že smernica je určená členským štátom, tiež naznačujú, že sa mali na mysli len orgány verejnej moci EÚ. Hoci sa v niektorých ustanoveniach rozlišuje medzi medzinárodnými a vnútroštátnymi normami, v súvislosti s orgánmi verejnej moci sa žiadne takéto rozlíšenie nevyskytuje.

V dôsledku toho bude vystavovanie značiek udržateľnosti zavedených orgánmi verejnej moci krajín, ktoré nie sú členskými štátmi EÚ, zakázané podľa bodu 2a prílohy I k UCPD v znení článku 1 bodu 4 smernice ECGT, pokiaľ tieto značky nie sú založené na certifikačnej schéme.

18. Ako sa nové pravidlá o environmentálnych tvrdeniach a značkách udržateľnosti vzťahujú na existujúce výrobky?

Smernica ECGT zavádza cielené zmeny smernice o nekalých obchodných praktikách (UCPD), horizontálnej „záchrannej siete ochrany spotrebiteľa“ na riešenie klamlivých obchodných praktík podnikov voči spotrebiteľom vrátane greenwashingu.

Smernica ECGT nadobudla účinnosť 26. marca 2024. Členské štáty mali transponovať jej ustanovenia do 27. marca 2026. Smernica ECGT/UCPD neupravuje vnútorné vlastnosti ani zloženie tovarov, služieb alebo spoločností, ale zameriava sa výlučne na to, ako sú prezentované spotrebiteľom, napríklad prostredníctvom marketingu a obchodnej komunikácie.

Smernica ECGT sa začne uplatňovať 27. septembra 2026. Od tohto dátumu budú musieť obchodníci zabezpečiť, aby ich environmentálne tvrdenia a značky udržateľnosti v kontexte vzťahov medzi podnikmi a spotrebiteľmi boli v súlade s novými ustanoveniami, a to aj v prípade existujúcich výrobkov alebo situácií týkajúcich sa „starých zásob“, t. j. výrobkov alebo obalov, ktoré už boli vyrobené, objednané, distribuované alebo umiestnené na regáloch predajcov pred dátumom začatia uplatňovania.

Ak obchodníci zistia na obaloch environmentálne tvrdenia alebo značky udržateľnosti, ktoré by neboli v súlade s novými pravidlami, budú mať na zabezpečenie súladu v prípade existujúcich výrobkov k dispozícii praktické možnosti. Tie môžu zahŕňať prekrytie alebo opravu tvrdení nálepkami alebo doplnenie informácií v mieste predaja v blízkosti

dotknutých výrobkov zo starých zásob, napríklad jasným označením dotknutých výrobkov v príslušnej uličke predajne.

Presadzovanie smernice ECGT/UCPD je v právomoci príslušných vnútroštátnych orgánov a súdov. Podľa niektorých vnútroštátnych právnych predpisov môžu byť na začatie konania o presadzovaní pred vnútroštátnymi súdmi oprávnené aj fyzické a právnické osoby. Tieto orgány a súdy môžu zohľadniť závažnosť porušenia a konkrétne okolnosti každého prípadu a do svojho posúdenia zahrnúť napríklad to, či obchodníci vynaložili primerané a proporcionálne úsilie na dosiahnutie súladu, a to aj v prípade výrobkov, ktoré sa už nachádzajú v distribučnom reťazci, pri náležitom zohľadnení proporcionality, právnej istoty a legitímnych očakávaní. S ohľadom na ciele sledované smernicou môžu tiež zvážiť, či by opatrenia potrebné na zabezpečenie súladu neznamenal neprimerané náklady alebo zbytočnú škodu na životnom prostredí.

Na podporu jednotného prístupu k existujúcim výrobkom vypracovali príslušné vnútroštátne orgány siete spolupráce v oblasti ochrany spotrebiteľa (CPC) spoločný výklad (Common Understanding) týkajúci sa takýchto situácií „starých zásob“.

Otázky týkajúce sa CRD v znení smernice ECGT

19. Aké sú súčasné pravidlá EÚ o skóre opraviteľnosti spotrebného tovaru?

„Skóre opraviteľnosti“ je vymedzené v článku 2 bode 14d smernice o právach spotrebiteľov 2011/83/EÚ (CRD) v znení článku 2 bodu 1 smernice ECGT ako:

„skóre vyjadrujúce schopnosť tovaru byť opravený, založené na harmonizovaných požiadavkách stanovených na úrovni Únie.“

Podľa článku 5 ods. 1 písm. i) a článku 6 ods. 1 písm. u) CRD v znení článku 2 bodu 2 písm. c) a bodu 3 písm. d) smernice ECGT musia obchodníci vždy, keď sú pre konkrétny výrobok alebo skupinu výrobkov stanovené harmonizované požiadavky EÚ, poskytnúť spotrebiteľom skóre opraviteľnosti jasným a zrozumiteľným spôsobom predtým, ako je spotrebiteľ viazaný zmluvou.

Tieto harmonizované požiadavky môžu byť stanovené rôznymi možnými právnymi nástrojmi EÚ: rámcovým nariadením EÚ o energetickom označovaní (EÚ) 2017/1369, smernicou 2009/125/ES o požiadavkách na ekodizajn energeticky významných výrobkov alebo jej nástupníckym nariadením (EÚ) 2024/1781 o ekodizajne udržateľných výrobkov (ESPR), ktoré sa bude vzťahovať na širší okruh výrobkov.

Najmä ESPR vytvára právny základ pre skóre opraviteľnosti pre konkrétne výrobky alebo skupiny výrobkov. Podľa odôvodnenia 30 ESPR by skóre opraviteľnosti malo:

„byť založené na harmonizovanej metodike stanovenej pre daný výrobok alebo skupinu výrobkov, ktorá do jedného skóre agreguje parametre, ako je dostupnosť a cena náhradných dielov, jednoduchosť demontáže a dostupnosť nástrojov“.

Od 20. júna 2025 musia všetky nové smartfóny a tablety uvádzané na trh EÚ mať energetický štítok vrátane skóre opraviteľnosti spolu s ďalšími povinnými informáciami. Ide o prvú kategóriu výrobkov, na ktorú sa táto povinnosť vzťahuje; očakáva sa, že ďalšie skupiny výrobkov budú nasledovať, keď sa vypracujú vykonávacie opatrenia podľa ESPR a súvisiacich právnych predpisov. Všetci obchodníci predávajúci smartfóny a tablety preto musia spotrebiteľom poskytnúť skóre opraviteľnosti jasným a zrozumiteľným spôsobom pred uzavretím zmluvy.

20. Aké sú požiadavky na to, aby sa informácie o životnosti a opraviteľnosti výrobkov považovali za dostupné obchodníkom a spotrebiteľom podľa CRD v znení smernice ECGT?

Podľa článku 5 ods. 1 písm. ea), ed) a j) a článku 6 ods. 1 písm. la), lc) a v) CRD v znení článku 2 bodu 2 a článku 2 bodu 3 smernice ECGT musia obchodníci, ktorí sú priamou zmluvnou stranou spotrebiteľov, poskytovať spotrebiteľom konkrétne informácie týkajúce sa životnosti a opraviteľnosti výrobkov a minimálneho obdobia poskytovania aktualizácií softvéru, ak výrobcovia tieto informácie obchodníkom sprístupnia.

Hoci CRD neukladá výrobcom (ak nevystupujú ako obchodník (predávajúci)) povinnosť poskytovať tieto informácie obchodníkovi, výrobcovia by mali záujem tieto informácie obchodníkovi poskytnúť, keďže to spotrebiteľom umožní vyberať si trvácnejšie a opraviteľnejšie výrobky od výrobcov.

Smernica ECGT zabezpečuje pre obchodníkov flexibilitu v tom, ako možno tieto informácie spotrebiteľom poskytnúť, pokiaľ sa poskytujú jasným, zrozumiteľným a zreteľným spôsobom, napríklad priamo na tovare, na obale tovaru, na regáli alebo vedľa obrázka tovaru v prípade online predaja.

Dôležité je, že obchodníci nie sú povinní aktívne vyhľadávať relevantné informácie na webových stránkach konkrétnych výrobkov ani inde. Zároveň by bolo v záujme výrobcov proaktívne poskytovať takéto informácie s cieľom získať obchodnú výhodu, pričom tieto informácie môžu sami uviesť na konkrétnom tovare alebo na jeho obale.

V prípadoch, keď výrobca vystupuje zároveň ako obchodník (predávajúci), musí tento výrobca/obchodník poskytovať informácie o dostupnosti, odhadovaných nákladoch a postupe objednávaní náhradných dielov, ako aj pokyny na opravu a údržbu *len* vtedy, ak sa výrobca/obchodník rozhodol predávať tieto náhradné diely alebo poskytovať príručky na opravu a údržbu ako súčasť svojho obchodného modelu, alebo ak mu to ukladá zákon.

Pokiaľ ide o obmedzenia opráv, keďže neexistuje všeobecná povinnosť výrobok opraviť, neznamena to, že výrobca/obchodník je povinný proaktívne informovať spotrebiteľa, ak výrobok nemožno opraviť. Ak však obchodník proaktívne poskytuje relevantné informácie o oprave, mal by zahrnúť aj informácie o určitých obmedzeniach súvisiacich s touto opravou alebo náhradnými dielmi.

21. Aký je vzťah medzi harmonizovaným oznámením o zákonnej záruke súladu a harmonizovaným označením obchodnej záruky trvanlivosti?

Harmonizované oznámenie a harmonizované označenie boli navrhnuté tak, aby sa navzájom dopĺňali, a obsahujú krížové odkazy, ktoré zdôrazňujú rozdiely medzi zákonnou zárukou a obchodnými zárukami. Boli zavedené vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2025/1960⁵.

Harmonizované oznámenie je *povinné* oznámenie v mieste predaja, ktorého cieľom je zvýšiť informovanosť spotrebiteľov o ich právach zo zákonnej záruky. Od 27. septembra 2026 by malo byť vystavené zreteľným spôsobom, napríklad na nápadnom plagáte na stene predajne, vedľa pokladne alebo v prípade online predaja umiestnené ako všeobecné upozornenie na webovom sídle obchodníka predávajúceho tovar.

Naproti tomu harmonizované označenie predstavuje *dobrovoľnú* obchodnú záruku trvanlivosti, ktorú ponúkajú výrobcovia bez dodatočných nákladov, ktorá sa vzťahuje na celý tovar a má trvanie dlhšie ako dva roky, a je určená pre výrobcov, ktorí chcú spotrebiteľov uistiť o trvanlivosti svojho tovaru. Ako sa však objasňuje v odôvodnení 26 smernice ECGT, obchodníci sú povinní takéto označenie vystaviť, ak výrobca ponúka takúto obchodnú záruku trvanlivosti a sprístupní obchodníkovi príslušné informácie.

Okrem toho, ako sa objasňuje v odôvodnení 28 smernice ECGT, harmonizované označenie by sa malo vystavovať zreteľným spôsobom a používať tak, aby spotrebiteľia mohli ľahko identifikovať, na ktorý konkrétny tovar sa takáto obchodná záruka trvanlivosti vzťahuje, napríklad umiestnením označenia priamo na obal konkrétneho tovaru, zreteľným vystavením označenia na regáli, kde je umiestnený tovar, na ktorý sa takáto záruka vzťahuje, alebo jeho umiestnením priamo vedľa obrázka tovaru v prípade online predaja. Výrobcovia, ktorí ponúkajú takéto obchodné záruky trvanlivosti, môžu harmonizované označenie sami umiestniť priamo na konkrétny tovar alebo na jeho obal s cieľom získať obchodnú výhodu. Obchodníci by mali zabezpečiť, aby bolo harmonizované označenie jasne viditeľné.

Od 27. septembra 2026 bude harmonizované označenie k dispozícii pre výrobky a viditeľné v mieste predaja.

⁵ Viac informácií: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1960/oj a https://commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/sustainable-consumption_en#harmonised-notice-and-label-on-product-guarantees